

**PRENOVA POKLICNEGA
IZOBRAŽEVANJA**
V LETIH 2016-2021

VAJENCI

o vajeništvu

Tematski povzetek evalvacijskih poročil
o poskusnem izvajanju vajeništva

Junij, 2021

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

CPI
CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

IZHODIŠČE: Vajenci o vajeništvu

Tematski povzetek evalvacijskih poročil o poskusnem izvajanju vajeništva

V Sloveniji se je od leta 2017 možno za poklic usposabljanje na dva načina – v šolski ali v vajeniški obliki. Vajeništvo je pri nas del sistema triletnega srednjega poklicnega izobraževanja kot oblika izobraževanja. Dijak vajenec je 50 % trajanja izobraževanja v šoli, drugih 50 % pa na praktičnem usposabljanju pri delodajalcu.

Pri izvajanju vajeništva sodelujejo šole, podjetja in zbornice, pri čemer zlasti podjetja in zbornice prevzemajo vse pomembnejšo vlogo.

Vajeništvo se je začelo poskusno izvajati v šolskem letu 2017/2018 (5 šol in 3 programi). Vsako leto se število vajeniških šol oz. programov poveča.

V šolskem letu 2021/2022 bo vključenih 14 izobraževalnih programov srednjega poklicnega izobraževanja v 17 srednjih šolah oz. šolskih centrih.

Projekt uvajanja in spremljanja vajeništva vodi Center RS za poklicno izobraževanje (CPI). Na podlagi evalvacij smo pripravili tematske povzetke: (1) Zadovoljstvo z vajeništvom, (2) Motivacija za vajeništvo, (3) Vmesni preizkus v vajeništvu, (4) Vajenci o vajeništvu.

Ta zloženka prinaša povzetek temeljnih ugotovitev mnenj vajencev o vajeništvu, zbranih z evalvacijami v letih 2018–2020.

Evalvacijska poročila o izvajanju vajeniške oblike izobraževanja so na voljo na spletni strani CPI: <https://cpi.si/poklicno-izobrazevanje/vajenistvo/>.

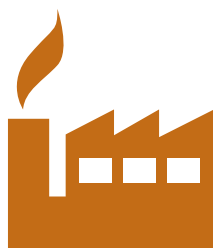
Vajeništvo je zadostilo pričakovanjem vajencev

V prvem letu spremljanja je največ anketiranih vajencev prve generacije (44 od 48 oz. 91,7 %) od vajeništva pričakovalo dobro praktično usposobljenost. Malo več kot polovica vajencev je pričakovala plačilo za svoje delo (30 oz. 62,5 %) in zaposlitev po zaključku izobraževanja (28 oz. 58,3 %).

Ob zaključku izobraževanja smo vajence (33) ponovno vprašali, ali bi se ob hipotetični možnosti ponovnega vpisa vpisali v isti program, in kar 29 oz. 87,9 % sodelujočih pri raziskavi je odgovorilo pritrdilno. Prav tako je velika večina vajencev (32 oz. 97,0 %) odgovorila, da je vajeniška oblika izobraževanja zadostila njihovim pričakovanjem glede praktične usposobljenosti.

Potrebujemo kader. Vajenca v tem času spoznaš, on spozna podjetje, se nauči, kar podjetje potrebuje.

Izjava podjetja

1 Po končanem vajeništvu se bo zaposlila tretjina vajencev

Po končanem tretjem letniku smo vajence vprašali, ali se bodo po zaključku izobraževanja zaposlili pri delodajalcu, pri katerem so bili na praktičnem usposabljanju. Pri delodajalcu, pri katerem so opravljali vajeništvo, se bo takoj zaposlilo 8 (24,2 % od 33) vajencev, še dodatni trije (9,1 %) pa pri drugem delodajalcu. Zaposlitev načrtuje tudi nadaljnjih 15 (45,5 %) vajencev, le da po zaključku izobraževanja v programu PTI.

2 Dobra delovna klima v podjetjih

V evalvaciji smo vajence prve in druge generacije po prvem letniku spraševali o delovni klimi v vajeniških podjetjih. Vajenci prve generacije (48) so se v največjem deležu strinjali, da **med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje** (zelo drži (23 oz. 47,9 %) oz. drži (19 oz. 39,6 %)), vajenci druge generacije (90) so odgovarjali podobno (zelo drži (45,6 %) oziroma drži (40,0 %)). Vajenci prve generacije so se tudi strinjali, da **imajo v podjetju do njih enak odnos kot do ostalih zaposlenih** (zelo drži (16 oz. 33,3 %) oz. drži (24 oz. 50,0 %)), čeprav v manjšem deleži, a še vedno v večini so trditev pozitivno ovrednotili tudi vajenci 2. generacije (trditev zelo drži (40,0 %) oziroma drži (37,8 %)).

DELOVNA KLIMA V PODJETJU

Prva generacija vajencev

V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.

83,3 %

Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje.

87,5 %

Druga generacija vajencev

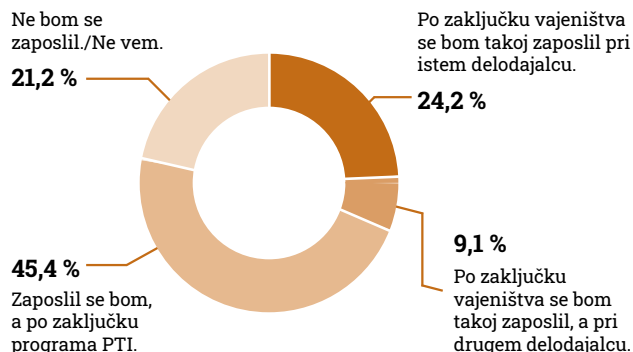
V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.

77,8 %

Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje.

85,6 %

NAČRTI VAJENCEV PO KONČANEM PROGRAMU

3 Velika pomoč mentorjev

41 od 48 (85,4 %) vajencev prve generacije je dejalo, da jim pri iskanju odgovorov na vprašanja v zvezi z vajeniško obliko izobraževanja najbolj pomaga mentor, pri vajencih druge generacije pa jih je tako odgovorilo 72 od 90 (80 %). 23 (47,9 %) vajencev prve generacije in 43 (47,8 %) vajencev druge generacije sporoča, da jim pomagajo tudi sodelavci v podjetju.

40 od 48 (83,8%) vajencev prve generacije je dejalo, da zelo drži (17 oz. 35,4 %) oz. drži (23 oz. 47,9 %), da jih mentor usmerja v naloge, ki so povezane z njihovim izobraževanjem (druga generacija vajencev: trditev zelo drži (33,3 %) oziroma drži (44,4 %)).

4 Učenje z drugimi je učinkovito

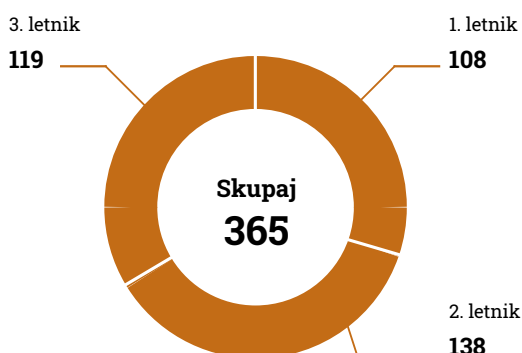
Po zaključku izobraževanja smo vajece vprašali, v kakšnih situacijah so se največ naučili. Vsi anketirani vajece (33) so dejali, da so se največ naučili takrat, ko so delali z drugimi (bodisi je bil to mentor bodisi drug zaposleni), enak delež jih je odgovorilo, da takrat, ko so v podjetju spremljali njihovo delo in jim sproti dajali povratne informacije. 60,6 % (20 od 33) vajecev je prepoznalo učinkovitost učenja tudi v samostojnem delu.

5 Dobro sodelovanje med vajencem, šolo in podjetjem

V intervjujih, ki smo jih opravili z vajenci po zaključku izobraževanja, smo jih vprašali, ali so bili udeleženi na skupnih sestankih z učiteljem strokovnega modula, organizatorjem PUD in mentorjem. Če so odgovorili pritrdilno, nas je zanimalo, kakšen je bil namen sestanka, in če so odgovorili nikalno, nas je zanimalo, ali bi se jim zdeli taki sestanki potrebni.

24 (72,7 % od 33) vajecev pravi, da so skupne sestanke imeli, večinoma enkrat do dvakrat letno, z namenom spremljanja njihovega dela, pogovora o morebitnih težavah, zadovoljstvu, ocenah, novostih ipd. Vsi ti so se tudi strinjali, da je prav, da so taki sestanki bili, saj so s tem tudi na šoli imeli vpogled v mentorjevo delo z vajencem. Le 4 vajenci (12,1 %) pravijo, da taki sestanki niso potrebni.

ŠTEVILO VPISANIH V VAJENIŠKO OBLIKO IZOBRAŽEVANJA V ŠOLSLEM LETU 2020/2021 GLEDE NA LETNIK IZOBRAŽEVANJA

6 V šolah pridobijo dobro podlago za vajeniško obliko dela v podjetju

Zanimalo nas je mnenje vajecev, potem ko so izobraževanje zaključili, o povezanosti v šoli pridobljenega znanja, spretnosti in kompetenc s praktičnim usposabljanjem v podjetju in uporabnostjo. Vprašali smo jih, ali so lahko v šoli pridobljeno znanje uporabili pri delovnih nalogah v podjetju, ali je to znanje zadostovalo in ali so v podjetju od njih pričakovali tudi znanja, ki jih v šoli niso pridobili. 20 (60,6 % od 33) vajecev je v šoli pridobljeno znanje uporabilo pri delovnih nalogah v podjetju, 11 (33,3 %) ga je uporabilo delno. Večinoma so v šoli pridobljeno znanje lahko uporabili pri opravljanju delovnih nalog v podjetju (28 oz. 84,8 %). Nekateri vajenci so poudarili, da so v šoli pridobili osnove, v podjetju pa so to znanje nadgradili oz. se spoznali tudi z drugimi oblikami dela.

7 Zaključni izpit

Velika večina vajecev (34 od 35 oz. 97,1 %) se je pred odločitvijo, kateri izdelek oz. storitev bodo naredili oz. opravljali za zaključni izpit, posvetovala z mentorjem iz podjetja.

S KOM SO SE VAJENCI POSVETOVALI GLEDE ZAKLJUČNEGA IZPITA

Na šoli so me/nas povabili, da se o tem pogovorim/o z učiteljem/učiteljji.	5,7 %
O tem sem/smo se pogovorili z mentorjem iz podjetja.	97,1 %
Posvetoval sem se s sošolci.	0,0 %
Posvetoval sem se s starši (ali skrbniki).	5,7 %
Posvetoval sem se z drugo osebo (s sodelavci iz podjetja).	2,9 %

Večina vajencev (33 od 41 oz. 80,5 %) je imela pri zaključnem izpitu mentorja iz podjetja, medtem ko je bil preostalim mentor pri zaključnem izpitu njihov učitelj. Več kot polovica vajencev (24 oz. 58,5 %) je pri zaključnem izpitu imela tudi somentorja, največkrat (17 oz. 41,5 %) je bil to učitelj, redkeje (7 oz. 17,1 %) pa mentor iz podjetja.

Skoraj vsi vajenci (37 od 39 oz. 94,9 %) so bili s podporo mentorja pri zaključnem izpitu vsaj v večji meri, če ne zelo zadovoljni, predvsem pri pripravi izdelka oz. storitve ali pri pripravi na zaključni izpit, spodbujanju in dostopnosti.

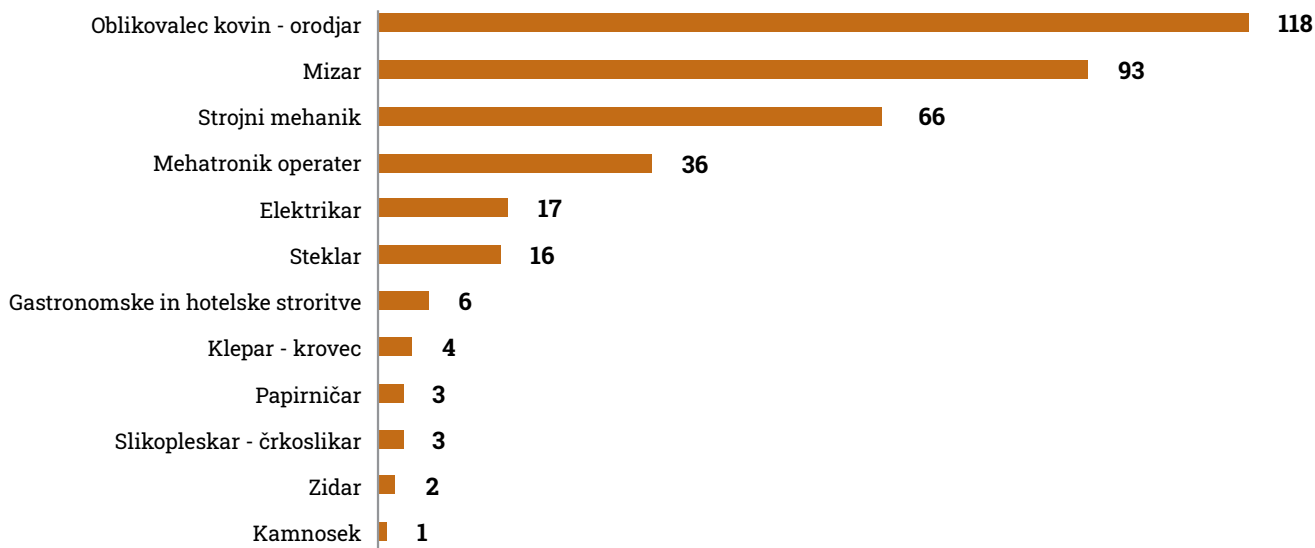
Velika večina vajencev meni, da je bilo ocenjevanje na zaključnem izpitu pravično (30 od 33 oz. 90,9 %), da je potekalo tako, kot jim je bilo pred tem predstavljeno (30 od 34 oz. 88,2 %), in da bi se sami ocenili enako (30 od 33 oz. 90,9 %).

Pri zaključnem izpitu so bili vajenci najbolj zadovoljni s procesom priprave izdelka oz. storitve, pridobivanjem izkušenj in znanja, procesom ocenjevanja in vzdušjem.

ŠTEVILO VPISANIH V PRVI LETNIK VAJENIŠKE OBLIKE IZOBRAŽEVANJA GLEDE NA ŠOLSKO LETO

2017/2018	62
2018/2019	117
2019/2020	155
2020/2021	108
Skupaj	442

ŠTEVILO VPISANIH V VAJENIŠKO OBLIKO IZOBRAŽEVANJA V ŠOLSLEM LETU 2020/2021 GLEDE NA PROGRAM

V šolskem letu 2021/22 se bo mogoče vključiti v vajeniško obliko izobraževanja tudi v programih avtoserviser in avtokaroserist.

Od učenca do vajenca

Koraki do vajeništva:

- ◇ Po izbiri poklica bodoči vajenec poišče učno mesto.
- ◇ S podjetjem se dogovori za vajeništvo, z njim podpiše pogodbo o vajeništvu ter jo posreduje na zbornico.
- ◇ Pri izpolnjevanju prijavnice za vpis v srednjo šolo pripiše "vajeniška oblika".
- ◇ Šola pošlje bodočemu vajencu obvestilo o vpisu.
- ◇ Vajenec bodoči šoli posreduje od zbornice potrjeno pogodbo o vajeništvu po obvestilu o sprejetju v program in povabilu na vpis (običajno v juniju ali po dogovoru s šolo).

Informacije o vpisu

Vse informacije o vpisu v vajeniško obliko izobraževanja so na voljo v šolskih svetovalnih službah, pa tudi pri zbornicah:

Gospodarska zbornica Slovenije:

Ana Žemva Novak, ana.zemva.novak@gzs.si, 01 58 98 531,
Petra Sternad, petra.sternad@gzs.si, 01 58 98 202,
Andreja Sever, andreja.sever@gzs.si, 01 58 98 235

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije:

Mitja Korunovski, mitja.korunovski@ozs.si, 01 583 08 18

Moja izbira

Mojaizbira.si (<https://www.mojaizbira.si/>) je spletni servis, ki učencem, staršem in svetovalnim delavcem nudi orodja in pripomočke za načrtovanje kariere ter informacije o poklicih in šolah.

Tu med drugim najdete:

- ◇ poklicne kartice za spoznavanje poklicev
- ◇ priročnik Moja kariera z informacijami in nasveti pred izbiro šole
- ◇ dostop do računalniškega programa Kam in kako in Vprašalnika o poklicni poti Zavoda RS za zaposlovanje

Poiščite Mojaizbira na Facebooku, Instagramu in Youtubeu!

- mojaizbira
- MOJA IZBIRA
- mojaizbira
- mojaizbira.si

Register učnih mest

Bodoči vajenci pred vpisom poiščejo učno mesto v podjetju in s podjetjem sklenejo pogodbo o vajeništvu. Vajeništvo izvajajo le podjetja, ki so za to ustrezno verificirana. Podjetja, ki so že verificirana, so objavljena:

- ◇ v registru učnih mest: <http://crum.cpi.si/> ali
- ◇ v registrih obeh zbornic:
 - ◆ OZS: <https://www.ozs.si/javna-pooblastila/registri/register-ucnih-mest>
 - ◆ GZS: <http://vajenistvoiskalnik.gzs.si/iskalniknavjav.aspx>.